

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

Σύμφωνα με την Εγκύκλιο 130297/15-7-96 του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για την εφαρμογή του Προεδρικού Διατάγματος 17/1996:

«Ο εργοδότης είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων στην επιχείρησή του και δεν απαλλάσσεται από αυτή την ευθύνη του ούτε όταν οι εργαζόμενοι δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους ούτε όταν αναθέτει καθήκοντα προστασίας και πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου στον Τεχνικό ασφάλειας ή/και στον Γιατρό εργασίας ή/και σε αρμόδιες Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης»

ΟΡΙΣΜΟΙ

Σύμφωνα με το Π.Δ. 17/96:

- **Εργαζόμενος** είναι κάθε πρόσωπο που απασχολείται από έναν εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ασκούμενων και των μαθητευόμενων, εκτός από το οικιακό υπηρετικό προσωπικό
- **Εργοδότης** είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο συνδέεται με σχέση εργασίας με τον εργαζόμενο και έχει την ευθύνη για την επιχείρηση ή/και την εγκατάσταση
- **Επιχείρηση** είναι κάθε επιχείρηση, εκμετάλλευση, εγκατάσταση και εργασία του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ανεξαρτήτως του κλάδου οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο κατατάσσεται
- **Τόπος εργασίας** είναι κάθε χώρος όπου βρίσκονται ή μεταβαίνουν οι εργαζόμενοι εξ αιτίας της εργασίας τους και που είναι κάτω από τον έλεγχο του εργοδότη
- **Πρόληψη** είναι το σύνολο των διατάξεων ή μέτρων που λαμβάνονται ή προβλέπονται καθ' όλα τα στάδια της δραστηριότητας της επιχείρησης, με στόχο την αποφυγή ή τη μείωση των επαγγελματικών κινδύνων

ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ

Στις επιχειρήσεις που απασχολούν 50 και άνω εργαζόμενους, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες Τεχνικού Ασφάλειας και Ιατρού Εργασίας.

Στις επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 50 εργαζόμενους, ο εργοδότης:

- ✓ έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες Τεχνικού Ασφάλειας με ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση, όταν οι δραστηριότητες της επιχείρησης κατατάσσονται στην κατηγορία Α του Π.Δ. 294/88 (υψηλή επικινδυνότητα)
- ✓ έχει τη δυνατότητα να αναθέτει τα καθήκοντα του Τεχνικού Ασφάλειας σε εργαζόμενους της επιχείρησης, με πλήρες ωράριο απασχόλησης και μέση εκπαίδευση, με την υποχρέωση επιμόρφωσής του, όταν οι δραστηριότητες της επιχείρησης κατατάσσονται στην κατηγορία Β του Π.Δ. 294/88
- ✓ έχει τη δυνατότητα να αναλαμβάνει ο ίδιος τα καθήκοντα του Τεχνικού Ασφάλειας, με την κατάλληλη επιμόρφωση, όταν οι δραστηριότητες της επιχείρησης κατατάσσονται στην κατηγορία Γ του Π.Δ. 294/88 (χαμηλή επικινδυνότητα)
- ✓ έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες Ιατρού Εργασίας, όταν οι επιχειρήσεις αυτές χρησιμοποιούν μόλυβδο, αμιάντο, καρκινογόνες ουσίες, βιολογικούς παράγοντες και η εκτίμηση των κινδύνων καταδεικνύει κίνδυνο για την υγεία ή την ασφάλεια των εργαζομένων

Ο χρόνος απασχόλησης του Τεχνικού Ασφάλειας και του Ιατρού Εργασίας ορίζεται στα εξής νομοθετήματα: Ν. 1568/85, Π.Δ. 294/88, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 159/99.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και ασφάλεια των τρίτων.

Εάν ο εργοδότης προσφεύγει σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή σε Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης (ΕΞΥΠΠ) για την ανάθεση των καθηκόντων ΤΑ ή/και ΙΕ, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις του στον τομέα αυτό.

Οι υποχρεώσεις του Τεχνικού Ασφάλειας, του Ιατρού Εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων, δεν θίγουν την αρχή της ευθύνης του εργοδότη.

Ο εργοδότης επίσης οφείλει να θέτει στη διάθεση των εκπροσώπων των εργαζομένων, επαρκή απαλλαγή από την εργασία χωρίς απώλεια αποδοχών, καθώς και τα αναγκαία μέσα προκειμένου να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κείμενες διατάξεις.

Στις ευθύνες του εργοδότη συγκαταλέγονται:

- ✓ η πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων
- ✓ η ενημέρωση και κατάρτιση
- ✓ η δημιουργία της απαραίτητης οργάνωσης

- ✓ η παροχή των αναγκαίων μέσων

Ο εργοδότης υποχρεούται να:

- ✓ επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας
- ✓ γνωστοποιεί στους εργαζόμενους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους
- ✓ καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση
- ✓ εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας μέσων και εγκαταστάσεων

ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. Ο εργοδότης οφείλει να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους.
2. Επίσης οφείλει να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν και, αν χρειαστεί, το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί.
3. Επιπλέον ο εργοδότης οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος εντός 24 ωρών όλα τα εργατικά ατυχήματα και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύνανται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτίων του ατυχήματος.
4. Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο να αναγράφονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών.
5. Να τηρεί κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών.

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

- Αποφυγή των κινδύνων
- Εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν
- Προσαρμογή της εργασίας στον άνθρωπο, ειδικότερα όσον αφορά τη διαμόρφωση των θέσεων εργασίας καθώς και την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας και των μεθόδων εργασίας και παραγωγής, προκειμένου ιδίως να μετριασθεί η μονότονη και ρυθμικά επαναλαμβανόμενη εργασία και να μειωθούν οι επιπτώσεις της στην υγεία

- Αντικατάσταση του επικίνδυνου από το μη επικίνδυνο ή το λιγότερο επικίνδυνο
- Προγραμματισμός της πρόληψης με στόχο ένα συνεκτικό σύνολο που να ενσωματώνει στην πρόληψη την τεχνική, την οργάνωση της εργασίας, τις συνθήκες εργασίας, τις σχέσεις μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων και την επίδραση των παραγόντων του περιβάλλοντος στην εργασία
- Καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους
- Προτεραιότητα στη λήψη μέτρων ομαδικής προστασίας σε σχέση με τα μέτρα ατομικής προστασίας
- Προσαρμογή στις τεχνικές εξελίξεις
- Παροχή των κατάλληλων οδηγιών στους εργαζόμενους
- Τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία κατά την εργασία σε καμία περίπτωση δεν συνεπάγονται την οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΜΟΙΡΑΖΟΝΤΑΙ ΤΟΝ ΙΔΙΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Όταν πολλές επιχειρήσεις μοιράζονται τον ίδιο τόπο εργασίας, οι εργοδότες οφείλουν να συνεργάζονται για την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την ασφάλεια, την υγεία και την υγιεινή και λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των δραστηριοτήτων να συντονίζουν τις δραστηριότητές τους για την προστασία των εργαζομένων και την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων. Πρέπει να αλληλοενημερώνονται και στη συνέχεια ο καθένας από αυτούς να ενημερώνει τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους για τους κινδύνους αυτούς. Την ευθύνη του συντονισμού των δραστηριοτήτων αναλαμβάνει ο εργοδότης που έχει υπό τον έλεγχό του τον τόπο εργασίας, όπου εκτελούνται εργασίες, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που έχουν γίνει ειδικές ευνοϊκότερες νομοθετικές ρυθμίσεις.

ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου αποτελεί μια συστηματική εξέταση όλων των πλευρών κάθε διεξαγόμενης εργασίας από την επιχείρηση, με σκοπό:

- ✓ Να εντοπισθούν οι πηγές του επαγγελματικού κινδύνου, δηλαδή τι θα μπορούσε να προκαλέσει κινδύνους για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων
- ✓ Να διαπιστωθούν κατά πόσον και με τι μέτρα μπορούν οι πηγές κινδύνων να εξαλειφθούν ή οι κίνδυνοι αυτοί να αποφευχθούν
- ✓ Να καταγραφούν τα μέτρα πρόληψης που ήδη εφαρμόζονται και να προταθούν αυτά που πρέπει συμπληρωματικά να ληφθούν για τον έλεγχο των κινδύνων και την προστασία των εργαζομένων

Η εκτίμηση πρέπει να περιλαμβάνει και τους κινδύνους που ενδέχεται να εμφανισθούν.

ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

- Ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, όταν αυτά χρειασθούν, για:
 - Την παροχή πρώτων βοηθειών
 - Την πυρασφάλεια
 - Την εκκένωση των χώρων από τους εργαζόμενους
 - Την αντιμετώπιση σοβαρού και άμεσου κινδύνου
- Ο εργοδότης οφείλει να διαβουλεύονται με τους εργαζόμενους για όλα τα ζητήματα της ασφάλειας και της υγείας στην εργασία
- Οι εργαζόμενοι και οι εκπρόσωποί τους δεν πρέπει να υφίστανται δυσμενείς επιπτώσεις εξαιτίας των δραστηριοτήτων τους για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία
- Ο εργοδότης ενημερώνει τους εργαζόμενους με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία
- Ο εργοδότης εξασφαλίζει σε κάθε εργαζόμενο κατάλληλη και επαρκή εκπαίδευση στον τομέα της ασφάλειας και της υγείας, ιδίως υπό μορφή πληροφοριών και οδηγιών επ' ευκαιρία:
 - Της πρόσληψής του
 - Τυχόν μετάθεσης ή αλλαγής καθηκόντων
 - Εισαγωγής ή αλλαγής εξοπλισμού εργασίας
 - Εισαγωγής μιας νέας τεχνολογίας που αφορά ειδικά τη θέση εργασίας ή τα καθήκοντά του
- Οι εκπρόσωποι των εργαζομένων δικαιούνται να λαμβάνουν την κατάλληλη εκπαίδευση
- Το κόστος της εκπαίδευσης αυτής δε βαρύνει τους εργαζόμενους ή τους εκπροσώπους τους

ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή, παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή που παραβαίνει τις διατάξεις της νομοθεσίας επιβάλλονται:

- Διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 24, του Ν. 2224/94, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6, της ΚΥΑ 88555/3293/30-9-88 που κυρώθηκε με το άρθρο 39, του Ν. 1836/89
- Ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25, του Ν. 2224/94

Το φυλλάδιο αυτό είναι ένας οδηγός των υποχρεώσεων των εργοδοτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Για την πληρέστερη κάλυψη των υποχρεώσεων των εργοδοτών θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος να εξετάσει τα πλήρη κείμενα της ισχύουσας νομοθεσίας, όπως:

- Το Νόμο 1568/1985
- Το Προεδρικό Διάταγμα 294/1988
- Το Προεδρικό Διάταγμα 17/1996
- Την Εγκύκλιο 130297/15-7-1996
- Το Προεδρικό Διάταγμα 159/1999

Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας
Λιοσίων 143 και Θειρσίου 6, 104 45 ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνο: (01) 8200100, Φαξ: (01) 8200222
Ηλεκτρονική διεύθυνση: info@elinyae.gr
Ίντερνετ: <http://www.elinyae.gr>

Επιμέλεια κειμένου: Θανάσης Σαμαράς

ΑΘΗΝΑ 2001